

Dopuszczalność stosowania zabezpieczenia w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego i obciążenie kredytobiorcy kosztami tego zabezpieczenia

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2022 r., II CSKP 60/22¹

1. Dopuszczalne jest zastosowanie przez bank zabezpieczenia w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego i obciążenia kredytobiorcy w umowie kosztami tego zabezpieczenia.
2. Rozszerzona prawomocność wyroku SOKiK nie ma charakteru bezwzględneho. Odnosi się ona do kontroli abstrakcyjnej, której przedmiotem jest postanowienie wzorca umownego, a nie konkretne postanowienie zawartej umowy.

Dawid Rogoziński

Uniwersytet Gdański

dawid.rogozinski@ug.edu.pl

ORCID: 0000-0002-3195-024X

<https://doi.org/10.26881/gsp.2023.3.15>

Glosa

Komentowany wyrok Sądu Najwyższego (dalej: SN) zapadł na kanwie sprawy mającej za przedmiot postanowienie umowy kredytu obciążające kredytobiorcę obowiązkiem ponoszenia kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (dalej: ubezpieczenie NWW). Powód wystąpił z roszczeniem o zapłatę kwot uiszczonych jako świadczenia nienależne, zarzucając rzeczonemu postanowieniu umowy niedozwolony charakter (art. 385¹ kodeksu cywilnego²). Powód wskazał przy tym, że postanowienie to zostało uznane za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: SOKiK) z dnia 24 sierpnia 2012 r. (XVII AmC 2600/11)³.

¹ LEX nr 3367287.

² Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1360 ze zm.; dalej: k.c.).

³ Wyrok SO w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 sierpnia 2012 r., XVII AmC 2600/11, LEX nr 1898885.

Sąd I instancji przychylił się do oceny kwestionowanych postanowień umownych dotyczących obciążenia kredytobiorcy kosztami ubezpieczenia NWW, jako sprzecznych z dobrymi obyczajami i rażąco naruszających interesy powoda jako konsumenta. Apelację od tego wyroku wniósł pozwany bank, a głównym jego zarzutem było naruszenie art. 385¹ k.c. poprzez błędną jego wykładnię i przypisanie spornemu postanowieniu cech przesądających o jego niedozwolonym charakterze. Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 27 marca 2019 r. (I ACa 721/18)⁴ uwzględnił apelację pozwanego banku i zmienił zaskarżony wyrok, oddalając powództwo w całości. Skargę kasacyjną od tego orzeczenia wniósł powód, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego – w szczególności art. 385¹ i art. 410 § 2 k.c. oraz art. 479⁴³ kodeksu postępowania cywilnego⁵ w zw. z art. 9 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw⁶.

Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną. W uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia wskazał, że na gruncie tej konkretnej sprawy nie sposób uznać kwestionowanych przez powoda postanowień umowy kredytu, na mocy których doszło do obciążenia go kosztami ubezpieczenia NWW, jako rażąco naruszających interesy konsumenta i sprzecznych z dobrymi obyczajami. Stwierdził również, że w świetle dotychczasowego orzecznictwa nie budzi wątpliwości sama możliwość zastosowania przez bank tego rodzaju zabezpieczeń. Zauważył też, że obowiązek ustanawiania takich zabezpieczeń został odzwierciedlony w Rekomendacji S⁷. Zdaniem SN także fakt, iż mimo poniesienia kosztów ubezpieczenia powód zobowiązany jest do zaspokojenia roszczenia regresowego ubezpieczyciela, w żadnej mierze nie świadczy o niedozwolonym charakterze kwestionowanego przez powoda postanowienia umownego. Regres ubezpieczeniowy jest bowiem modelową instytucją ustawową, zaś „korzystanie z regulacji ustawowej nie może prowadzić do pogorszenia położenia powoda, który nie mógł rozsądnie zakładać, iż ubezpieczenie zabezpiecza jego interes w ten sposób, że płacąc składkę ubezpieczeniową, może się zwolnić z odpowiedzialności za spłatę części kredytu”.

Ubezpieczenie niskiego wkładu własnego stanowi przykład ubezpieczenia ryzyk własnych banku. To bank jest w ramach stosunku ubezpieczenia zarówno ubezpieczającym, jak i ubezpieczonym – a więc to jego interes majątkowy objęty jest zakresem udzielanej ochrony⁸. W przypadku kredytów hipotecznych banki nie powinny udzielać

⁴ Wyrok SA w Łodzi z dnia 27 marca 2019 r., I ACa 721/18, LEX nr 3367286.

⁵ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1805 ze zm.; dalej: k.p.c.).

⁶ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1634).

⁷ Uchwała nr 148/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 18 czerwca 2013 r. w sprawie wydania Rekomendacji S dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie (Dz. Urz. KNF poz. 23; dalej: Rekomendacja S).

⁸ Zob. D. Maśniak, *Ramy prawne bancassurance*, GSP 2015, t. 33, s. 285–286; M. Olszak, T. Skoczny, I. Szwedziak-Bork, *Prawna i ekonomiczna analiza klauzuli ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w umowach o kredyt hipoteczny*, Warszawa 2014, s. 6; D. Rogoziński, *Zabezpieczenie wiarytelności banku w drodze ubezpieczenia ryzyk działalności kredytowej a realizacja regresu ubezpieczeniowego*, „Prawo Asekuracyjne” 2019, nr 3, s. 47–61.

finansowania na całą wartość inwestycji (nieruchomości). Kredytobiorca powinien partycypować w jej kosztach, przedstawiając tzw. wkład własny⁹. Mogą być nim środki finansowe lub wkład rzeczowy (np. nieruchomość gruntowa, na której planowana jest budowa, której to sfinansowanie ma być celem kredytu). Słusznie Sąd Najwyższy dostrzegł w komentowanym orzeczeniu, że Komisja Nadzoru Finansowego (dalej: KNF) oczekuje od banków, aby taki wkład własny kredytobiorcy wynosił 20% lub 25% ogólnej wartości inwestycji¹⁰. Wymóg ten wynika z faktu, że efektywnie zabezpieczona hipotecznie jest ta część kredytu, która odpowiada ok. 80% wartości nieruchomości. W przypadku skierowania do niej egzekucji szeroko rozumiane koszty tego postępowania pochłoną bowiem pozostałą kwotę, a i ostateczna cena sprzedaży bywa zazwyczaj niższa od cen uzyskiwanych w obrocie rynkowym.

Przemawia to za ogólną dopuszczalnością nie tylko samego zawierania umów ubezpieczenia NWW (co wydaje się być zresztą oczywiste), ale także przenoszenia na kredytobiorcę obowiązku zwrotu kosztów takiego ubezpieczenia. Nie może jednak umknąć uwadze specyficzna sytuacja prawna i faktyczna, w której znajduje się wówczas kredytobiorca – w szczególności, gdy jest nim konsument w rozumieniu art. 22¹ k.c. Mamy bowiem do czynienia z zawiłą siecią relacji zachodzących pomiędzy poszczególnymi stosunkami prawnymi, tj. stosunkiem kredytowym oraz stosunkami ubezpieczenia wykorzystywanymi w celu zabezpieczenia ryzyk związanych z potencjalnym niepowodzeniem w spłacie kredytu.

Kluczowe jest zatem z perspektywy kredytobiorcy zróżnicowanie umów ubezpieczenia, których zawarcie może towarzyszyć udzieleniu kredytu. Umowa ubezpieczenia nieruchomości służy pokryciu ryzyka utraty przezeń zdolności do bycia skutecznym przedmiotem zabezpieczenia hipotecznego¹¹. Przelew wierzytelności przyszłej (o wypłatę odszkodowania) ma – w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego – doprowadzić do sytuacji, w której co prawda to bank zatrzyma świadczenie ubezpieczyciela dla siebie, ale jednocześnie doprowadzi to do umorzenia długu kredytobiorcy w tym zakresie. Kredytobiorca ponosi więc koszt ochrony ubezpieczeniowej, która – w razie materializacji ryzyka – ostatecznie korzystnie oddziałuje na sferę jego zobowiązań. Drugim najpopularniejszym rozwiązaniem w przypadku umów kredytów długoterminowych jest wykorzystanie ubezpieczenia na życie kredytobiorcy dla zabezpieczenia spłaty kredytu¹². Tym razem to nie przelew, a czynność uposażenia banku do świadczenia należnego na wypadek śmierci ubezpieczonego w okresie obowiązywania ochrony ubezpieczeniowej prowadzi do ustanowienia prawnego zabezpieczenia spłaty kredytu. Tutaj jednak podobnie – dzięki ponoszonemu kosztowi ochrony ubezpieczeniowej, w razie zajścia wypadku, spadkobiercy ubezpieczonego-kredytobiorcy nie muszą martwić się o dalszą spłatę kredytu (ewentualnie zakres ich zobowiązania

⁹ M. Bączyk, *Umowy bankowe w polskim systemie prawnym* [w:] *Prawo umów handlowych*, red. M. Stec, seria: System Prawa Handlowego, t. 5C, Warszawa 2021, s. 666.

¹⁰ Zob. Rekomendacja S: 10, 15.5 oraz 15.7.

¹¹ Zob. B. Kucharski, *Przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia*, Warszawa 2010, s. 302–306.

¹² Por. M. Więcko, *Umowa ubezpieczenia jako zabezpieczenie wierzytelności banku – analiza podstaw prawnych, teorii i praktyki*, „Rozprawy Ubezpieczeniowe” 2009, nr 2(7), s. 24–33.

maleje o kwotę przekazaną przez ubezpieczyciela bankowi). Ponownie więc, w zamian za ponoszony koszt ochrony, kredytobiorca, a w zasadzie jego spadkobiercy odnoszą wymierną korzyść w razie konieczności skorzystania z tego zabezpieczenia spłaty kredytu¹³.

Ubezpieczenia ryzyk własnych banku, do których należy ubezpieczenie NWW, działają zupełnie odmiennie. Kredytobiorca nie jest podmiotem stosunku ubezpieczenia – ani jako strona umowy (ubezpieczający), ani tym bardziej jako podmiot objęty ochroną (ubezpieczony). Chociaż wykorzystanie w tym przypadku umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek (art. 808 § 1 k.c.) nie jest formalnie wykluczone, to w praktyce rozwiązanie takie nie cieszyłoby się zapewne popularnością¹⁴. W konsekwencji kredytobiorca nie jest beneficjentem świadczonej ochrony. To zaś sprawia, że dla zakładu ubezpieczeń jest on osobą trzecią – potencjalnie odpowiedzialną za szkodę względem ubezpieczonego-banku polegającą na niewykonaniu zobowiązania wynikającego z umowy kredytu. Innymi słowy, oznacza to zaprzestanie jego spłaty wbrew umownemu obowiązkowi zwrotu kapitału wraz z odsetkami i innymi kosztami kredytu. Wyparcie kredytobiorcy poza stosunek ubezpieczenia pozwala więc realizować względem niego regres ubezpieczeniowy (art. 828 § 1 k.c.).

Słusznie Sąd Najwyższy dostrzega, że prawo ubezpieczyciela do realizacji regresu *per se* nie może przesądzać o kwalifikacji postanowień umowy kredytu obciążających kredytobiorcę obowiązkiem poniesienia kosztów ochrony ubezpieczeniowej w ramach ubezpieczenia NWW jako niedozwolonych. Trudno byłoby rzeczywiście uważać za nieuczciwe rozwiązania znajdujące oparcie w modelu ustawowym. Jednakże to właśnie poprzez wprowadzenie mechanizmu opartego na zakwestionowanym przez kredytobiorcę postanowieniu umowy kredytu doszło do zaburzenia założeń leżących u podstaw tego modelu, co może już świadczyć o rażącym naruszeniu interesów konsumenta i sprzeczności z dobrymi obyczajami. Należy bowiem zwrócić uwagę, że w modelowej sytuacji regres skierowany jest do osoby nie tylko formalnie, ale także faktycznie niezaangażowanej w stosunek ubezpieczenia. Wyjątek w tym zakresie stanowi instytucja regresu nietypowego¹⁵, której przyświeca swego rodzaju penalizacja ekonomiczna szczególnie nagannego postępowania ubezpieczonych¹⁶. Tymczasem kwestionowane przez powoda w sprawie analizowanej przez SN postanowienie tak kształtowało prawa i obowiązki kredytobiorcy – modyfikując sytuację modelową

¹³ B. Mrozowska, A. Wnęk, *Umowa ubezpieczenia na życie jako zabezpieczenie kredytu hipotecznego*, „Prawo Asekuracyjne” 2014, nr 4, s. 31.

¹⁴ Bank bowiem (słusznie skądinąd) oczekuje możliwie najszerszego zakresu ochrony – obejmującej wszystkie przypadki braku spłaty wierzytelności kredytowej, niezależnie od tego, jakie okoliczności po stronie kredytobiorcy doprowadziły do takiej sytuacji. Ubezpieczyciel zaś nie byłby zainteresowany tak szeroko zakreślonym zakresem ubezpieczenia, gdyby równocześnie nie mógł skorzystać z regresu względem kredytobiorcy (zob. wyrok SN z dnia 7 lipca 2021 r., I CSKP 222/21, LEX nr 3218438).

¹⁵ D. Maśniak [w:] *Kontrakty na rynku ubezpieczeń. Komentarz do przepisów i warunków ubezpieczenia*, red. D. Fuchs, K. Malinowska, D. Maśniak, Warszawa 2020, s. 649–655.

¹⁶ J. Długosz, *Wpływ funkcji przepisów o regresie nietypowym w ubezpieczeniu OC posiadaczy pojazdów mechanicznych na ich interpretację* [w:] *Obowiązki ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych*, red. M. Orlicki, J. Pokrzywniak, A. Raczyński, Bydgoszcz–Poznań 2007, s. 52–53.

właśnie – że adresem roszczeń regresowych stał się podmiot faktycznie ponoszący koszt ochrony ubezpieczeniowej. To zaś może rażąco naruszać interesy konsumenta – szczególnie jeśli równocześnie nie przedstawiono mu informacji co do charakteru prawnego i sposobu działania ochrony w ramach ubezpieczenia NWW.

Sąd Najwyższy w glosowanym orzeczeniu całkowicie zignorował przy tym różnice pomiędzy taką sytuacją a przyjętą w judykaturze i doktrynie – wprost zresztą wyartykułowaną w przepisach ustawy (art. 18 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej¹⁷) – dopuszczalnością obciążania kredytobiorcy obowiązkiem zrefinansowania kosztów ochrony ubezpieczeniowej w ubezpieczeniach na cudzy rachunek. W ostatnim przypadku wszakże kredytobiorca nie pozostaje poza sferą korzystnego oddziaływania ochrony ubezpieczeniowej¹⁸. Mimo że z prawnego punktu widzenia obowiązek zapłaty składki *per se* obciąża bank jako ubezpieczającego (art. 808 § 1 k.c.), kredytobiorca – jako ubezpieczony – jest beneficjentem świadczonej ochrony i to właśnie uzasadnia dopuszczalność konstrukcji umownych, na mocy których ponosi on faktyczny koszt składki. Wówczas wykluczone jest więc skierowanie do kredytobiorcy roszczeń regresowych, a aktualizacja odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń zwalnia go z własnego zobowiązania. Należy zwrócić uwagę na fakt, że również w przypadku tego rozwiązania ustawodawca wyraźnie wskazuje, iż obowiązek ubezpieczonego do zwrotu kosztów ochrony ma odpowiadać wartości składki opłacanej przez ubezpieczającego (zob. art. 18 ust. 1 u.d.u.).

Nie można zatem podnosić podobnych argumentów *per analogiam* na korzyść będącej kanwą sporu konstrukcji zmierzającej do obciążenia kredytobiorcy obowiązkiem zapłaty kosztów ubezpieczenia, która w żaden sposób nie polepsza jego sytuacji prawnej czy faktycznej. Wadliwość tego rozwiązania wynika z kreowanego wrażenia korzystności świadczonej ochrony również dla samego kredytobiorcy¹⁹. Przy równoczesnym braku zapewnienia mu informacji o charakterze rzeczzonego ubezpieczenia oraz braku specjalistycznej wiedzy²⁰ może on pozostawać w błędnym przeświadczeniu²¹, że ubezpieczenie takie w przypadku niespłacenia przez niego kredytu będzie skutkowało uwolnieniem go od odpowiedzialności finansowej²². Nie powinien też

¹⁷ Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r., poz. 656 ze zm.; dalej: u.d.u.).

¹⁸ M. Orlicki, *Pozycja prawna banku w ubezpieczeniach bancassurance*, „Prawo Asekuracyjne” 2008, nr 2, s. 68 i nn.

¹⁹ Por. E. Rutkowska-Tomaszewska [w:] *Manipulacje i oszustwa na rynku finansowym. Perspektywa konsumenta*, red. A. Jurkowska-Zeidler, E. Rutkowska-Tomaszewska, A. Wiktorow, J. Monkiewicz, Warszawa 2020, s. 34–40.

²⁰ Zob. np. wyrok SO w Warszawie z dnia 31 marca 2017 r., V Ca 4418/15, LEX nr 2472670.

²¹ Na dysproporcje informacyjne, wpływające istotnie na świadomość konsumentów co do charakteru i sposobu funkcjonowania ubezpieczeń dystrybuowanych równoległe z usługami bankowymi, zwraca uwagę w swoich raportach także Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA) – zob. EIOPA, *Opinion & Background Note on Payment Protection Insurance*, Frankfurt 2013, EIOPA-BoS-13/116, s. 6–9, 24–25.

²² Problem ten dostrzeżony został już w raporcie przygotowanym przez Rzecznika Ubezpieczonych – *Podstawowe problemy bancassurance w Polsce*, grudzień 2007.

tego sugerować sposób sformułowania poszczególnych postanowień umowy²³ – co musi być oceniane przy uwzględnieniu faktu, że ubezpieczenie NWW występuje tam obok innych ubezpieczeń, których charakter prawny i rodzaj oddziaływania na sytuację prawną oraz ekonomiczną kredytobiorcy jest zróżnicowany. Należy pamiętać, że w kategorii przesłanek rażącego naruszenia interesów konsumenta mieszczą się także te związane z wykorzystaniem przewagi informacyjnej, niskim stopniem transparentności wzorca²⁴ czy wprowadzeniem w błąd lub nierzetelnym traktowaniem²⁵.

Tak więc istotą potencjalnej abuzywności badanego postanowienia umownego jest jego osadzenie w całokształcie stosunków prawnych wykreowanych poprzez umowę kredytu (zob. art. 385² k.c.). Już samo wywołanie u kredytobiorcy uzasadnionego przeświadczenia, że skoro finansuje koszt ochrony ubezpieczeniowej, to jest jej beneficjentem – podobnie jak w przypadku pozostałych umów ubezpieczenia związanych z udzieleniem kredytu – może świadczyć o nieuczciwym charakterze postanowień umowy²⁶. Tymczasem w głosowanym orzeczeniu Sąd Najwyższy poprzestał w zasadzie na ocenie ogólnej dopuszczalności obciążenia kredytobiorcy kosztami ubezpieczenia ryzyk własnych banku. Nie doszło do zbadania potencjalnie abuzywnego charakteru kwestionowanego postanowienia umowy kredytu.

Całkowicie chybiona jest przy tym teza wyrażona w uzasadnieniu głosowanego wyroku, że konsument „nie mógł rozsądnie zakładać, iż ubezpieczenie zabezpiecza jego interes w ten sposób, że płacąc składkę ubezpieczeniową, może się zwolnić z odpowiedzialności za spłatę części kredytu”. W istocie właśnie jest tak, że jeśli kredytobiorca płaciłby składkę ubezpieczeniową, to byłby stroną umowy ubezpieczenia (zob. art. 805 § 1 i art. 808 § 1 k.c.). Nawet jeśli ubezpieczonym pozostawałby bank, to i tak ochrona ubezpieczeniowa korzystnie oddziaływałaby na sytuację prawną ubezpieczającego-kredytobiorcy, gdyż nie byłby on „osobą trzecią” w stosunku ubezpieczenia. To mogłoby zarówno wykluczyć ryzyko skierowania doń roszczeń regresowych²⁷, jak i umożliwić kredytobiorcy zasięgnięcie niezbędnych informacji dotyczących stosunku ubezpieczenia i charakteru świadczonej ochrony.

²³ Zob. wyrok SO w Warszawie z dnia 31 marca 2017 r., V Ca 4418/15, LEX nr 2472670.

²⁴ P. Miłaszkiwicz [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. W. Borysiak, wyd. 30, Warszawa 2022, art. 385¹, nb 13.

²⁵ Zob. wyroki SN: z dnia 6 października 2004 r., I CK 162/04, OSG 2005, nr 12, poz. 136; z dnia 13 lipca 2005 r., I CK 832/04, Biul. SN 2005, nr 11.

²⁶ Zob. m.in. M. Gutowski, *Klauzula ubezpieczenia niskiego wkładu własnego* [w:] *idem*, *Wadliwość umów kredytów frankowych*, Warszawa 2022; T. Konieczny, *Ubezpieczenie niskiego wkładu własnego* [w:] *idem*, J. Czabański, M. Korpalski, *Przewodnik frankowicza*, wyd. 2, Warszawa 2022; wyroki SOKiK: z dnia 6 sierpnia 2009 r., XVII AmC 624/09, MSiG 2010, nr 35, poz. 2093; z dnia 24 sierpnia 2012 r., XVII AmC 2600/11, LEX nr 1898885; wyrok SA w Warszawie z dnia 20 listopada 2013 r., VI ACa 1521/12, LEX nr 1448647; wyrok SO w Łodzi z dnia 23 marca 2018 r., III Ca 28/18, LEX nr 2537726.

²⁷ Zob. w tym zakresie: D. Fuchs [w:] *Kontrakty na rynku ubezpieczeń. Komentarz do przepisów i warunków ubezpieczenia*, red. *idem*, K. Malinowska, D. Maśniak, Warszawa 2020, art. 828; D. Maśniak [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak, Warszawa 2022, art. 828. Pozostali przedstawiciele doktryny wydają się unikać jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, czy w przypadku umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek – w braku odpowiednich regulacji w treści umowy lub ogólnych warunków ubezpieczenia – dopuszczalne byłoby skierowanie roszczeń regresowych względem

Co do zasady więc, jeśli bank decyduje się na wyraźne przywołanie w treści umowy kredytu ubezpieczenia NWW, kredytobiorcy powinna być dostarczona informacja, że ubezpieczenie tego rodzaju nie będzie korzystnie oddziaływać na zakres jego zobowiązań w razie zaprzestania spłaty kredytu (w przeciwieństwie do innych ubezpieczeń także wyraźnie przywołanych w treści umowy). Potencjalna wypłata świadczenia spowoduje zaś jedynie, że uprawnionym do otrzymania tej kwoty będzie ubezpieczyciel. Nie pomniejszy to jednak długu kredytobiorcy. Do wniosku takiego powinna prowadzić obserwacja, że konsekwencją wykluczenia kredytobiorcy ze stosunku ubezpieczenia jest pozbawienie go dostępu do treści umowy lub ogólnych warunków ubezpieczenia. Gdy chodzi o ubezpieczenie NWW, kredytobiorca może więc bazować jedynie na informacjach przekazanych mu bezpośrednio przez bank.

Sąd Najwyższy wybiórczo powołał się w rzeczonej sprawie także na treść rekomendacji KNF. Już bowiem w Rekomendacji U²⁸ wskazuje się, że „Bank powinien powstrzymać się przed bezpośrednim obciążaniem klienta kosztami składki ubezpieczeniowej z tytułu umowy ubezpieczenia, w której zakładowi ubezpieczeń przysługuje roszczenie regresowe względem klienta banku” (rekomendacja 16.3). Nie wyklucza to więc ogólnej dopuszczalności faktycznego przeniesienia na kredytobiorcę kosztów takiego ubezpieczenia – wszakże całkiem zrozumiałe jest, że bank obciąża kredytobiorców kosztami swojej działalności. Kluczowy jest zatem sposób obciążenia klienta tego rodzaju opłatą. Chodzi tutaj także o umożliwienie kredytobiorcy porównania propozycji różnych podmiotów na konkurencyjnym rynku. Opłata tego rodzaju stanowi bowiem dodatkowy koszt kredytu.

Skoro ubezpieczenie NWW obejmuje zazwyczaj cały portfel kredytów, wartość składki przypisanej do danego kredytu powinna, co do zasady, odpowiadać maksymalnej wartości kosztów, którymi obciążony jest kredytobiorca. Ponadto, kredytobiorcy należy zapewnić informację, przez jaki czas będzie konieczne utrzymywanie rzeczowego zabezpieczenia (a więc i ponoszenie kosztów z tym związanych) przy założeniu terminowej spłaty kredytu²⁹. Wszakże określenie na podstawie harmonogramu spłat, w którym momencie wartość kapitału osiągnie oczekiwany przez bank próg proporcji wartości zabezpieczenia do pozostałej do spłaty kwoty kredytu, nie powinno nastroczać bankowi żadnych problemów. To zaś pozwoli wskazać kredytobiorcy, jaki będzie ostateczny koszt skredytowania również tej części jego potrzeb, które w normalnej sytuacji powinny być sfinansowane ze środków własnych³⁰.

ubezpieczającego, czy też art. 828 § 3 k.c. należy rozumieć w ten sposób, że jego „odpowiednie” zastosowanie pozwala skierować roszczenie regresowe do osób odpowiedzialnych za szkodę względem ubezpieczonego (zob. np. J. Pokrzywniak [w:] M. Orlicki, J. Pokrzywniak, *Umowa ubezpieczenia. Komentarz do nowelizacji kodeksu cywilnego*, Warszawa 2008, s. 126). Autor niniejszej glosy stoi na stanowisku reprezentowanym m.in. przez D. Fuchsa i D. Maśniak, wskazując, że z uwagi na charakter prawny oraz funkcję regresu ubezpieczeniowego wykluczone jest kierowanie roszczeń tego rodzaju do strony umowy.

²⁸ Uchwała nr 183/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie wydania Rekomendacji U dotyczącej dobrych praktyk w zakresie bancassurance (Dz. Urz. KNF poz. 12).

²⁹ Zob. wyrok SN z dnia 7 lipca 2021 r., I CSKP 222/21, LEX nr 3218438.

³⁰ Por. E. Rutowska-Tomaszewska, *Naruszenie obowiązków informacyjnych banków w prawie umów konsumenckich*, Warszawa 2009, s. 27–30.

Chybiona jest również dokonana przez Sąd Najwyższy kwalifikacja prawna umowy ubezpieczenia NWW jako stanowiącej w tym przypadku formę prawnego zabezpieczenia wiarytelności kredytowej. Ubezpieczenie takie może być kwalifikowane co najwyżej jako zabezpieczenie w wymiarze ekonomicznym (zabezpieczenie *sensu largo*), a nie prawnym³¹. Jest to bowiem instrument zarządzania ryzykiem samego kredytobiorcy, należący do jego sfery wewnętrznej. Bank samodzielnie kształtuje swoją politykę kredytową, w tym sposób minimalizacji ryzyka kredytowego, które nie jest objęte przedmiotem prawnych zabezpieczeń spłaty. Wynika to przede wszystkim z faktu, iż ubezpieczenie NWW nie odnosi się do jednostkowej wiarytelności kredytowej, ale zazwyczaj do całego portfela kredytowego.

Taka uwaga jest kluczowa także z punktu widzenia oceny zajścia przesłanek abuzywności postanowienia obciążającego kredytobiorcę kosztami ubezpieczenia NWW. Kredytobiorca bowiem nie miał zapewnionych ustawowo gwarantowanych informacji o treści stosunku ubezpieczenia, poza jego kontrolą pozostawała również relacja między kwotą opłaty uiszczanej na rzecz banku a wysokością faktycznie opłacanej przez niego składki ubezpieczeniowej (w proporcji odpowiedniej do konkretnej umowy)³². Ponadto, nawet gdyby przedterminowo spłacił tę część kredytu, która objęta była ochroną w ramach ubezpieczenia NWW, nie przysługiwałby mu zwrot odpowiedniej części poniesionych kosztów (zob. art. 813 § 1 zdanie drugie k.c.).

W drugiej części uzasadnienia wyroku SN proponuje przyjąć, aby tzw. rozszerzona prawomocność materialna wyroku SOKiK uznającego dane postanowienie za niedozwolone prowadziła – w indywidualnych sprawach – jedynie do przyjęcia dużego prawdopodobieństwa, że postanowienie to może być kwalifikowane jako abuzywne, ale kwestii tej nie przesądzała. Przy tym Sąd Najwyższy wskazuje, że ciężar dowodu wykazania przesłanek abuzywności spoczywa na konsumentcie, nawet jeśli kwestionowane przez niego postanowienie zostało uznane za niedozwolone w odniesieniu do przedsiębiorcy będącego pozwanym w sprawie indywidualnej. Zaproponowana przez SN wykładnia przepisu art. 479⁴³ k.p.c.³³ pozostaje nieprzekonująca.

W doktrynie³⁴ wydaje się dominować stanowisko, że rozszerzona prawomocność materialna wyroku SOKiK polega na tym, iż skutki wyroku działają na rzecz

³¹ Zob. m.in. M. Bączyk [w:] *Prawo bankowe. Komentarz*, red. E. Fojcik-Mastalska, wyd. 5, Warszawa 2007, art. 93.

³² Por. E. Rutkowska-Tomaszewska, *Ochrona prawna klienta na rynku usług bankowych*, Warszawa 2013, s. 282–287.

³³ Mimo iż przepis ten został uchylony, to na podstawie art. 9 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw jeszcze do 17 kwietnia 2026 r. znajduje zastosowanie w sprawach zakończonych przed datą wejścia w życie ustawy. Stąd problematyka jego należytej wykładni pozostaje wciąż doniosłym praktycznie zagadnieniem.

³⁴ Ewolucję poglądów doktryny prezentuje R. Trzaskowski – zob. *idem*, *Wpływ uznania postanowienia wzorca umowy za niedozwolone (art. 479⁴² k.p.c.) i zakazu jego stosowania na indywidualne stosunki prawne kształtowane z wykorzystaniem tego postanowienia wzorca* [w:] *Aurea praxis. Aurea theoria. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Tadeusza Erecińskiego*, t. 2, red. J. Gudowski, K. Weitz, Warszawa 2011.

konsumentów w indywidualnych sporach z tym przedsiębiorcą³⁵. Wskazuje się, że sąd dokonujący kontroli incydentalnej w sprawie o ochronę indywidualnych interesów konsumentów nie może odmiennie niż SOKiK ocenić postanowień wzorca umowy, które zostały uznane przez SOKiK za niedozwolone, i od razu powinien uznać je za niedozwolone³⁶. Podobny pogląd reprezentowany jest w orzecznictwie Sądu Najwyższego³⁷ i sądów powszechnych³⁸.

Należy jednak odnotować, że pojawiały się w doktrynie i orzecznictwie głosy łagodzące skutki wyroku korzystającego z rozszerzonej prawomocności materialnej w ramach indywidualnych spraw. Sugerowano przede wszystkim, aby w ramach kontroli incydentalnej przedsiębiorca mógł skutecznie podnieść zarzut, iż klauzula umowna oceniana *in abstracto* jako niedozwolona jest – *in concreto* – dozwolona ze względu na szczególne okoliczności rozpoznawanego przypadku³⁹. Niektórzy przedstawiciele doktryny wskazywali zaś, że ze względu na brak dokładnego określenia konsekwencji wyroku SOKiK wobec osób trzecich bezskuteczność czy też nieważność tych postanowień w ramach indywidualnych stosunków prawnych może być jedynie postulatem *de lege ferenda*⁴⁰.

Ponadto trzeba zwrócić uwagę, że w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r. (III CZP 17/15)⁴¹ wskazano – w odniesieniu do charakteru rozszerzonej prawomocności materialnej wyroku SOKiK dla indywidualnych stosunków umownych z udziałem konsumentów – iż „skutki wyroku działają na ich rzecz w indywidualnych sporach z tym przedsiębiorcą”. Choć w glosowanym orzeczeniu SN przywołuje rzeczoną uchwałę, zdaje się ignorować przedstawione w jej uzasadnieniu stanowisko co do skutków, jakie niesie dla kontroli incydentalnej rozszerzona prawomocność materialna wyroku zapadłego w toku kontroli abstrakcyjnej względem tego samego przedsiębiorcy-autora wzorca.

³⁵ Tak T. Ereciński [w:] J. Gudowski, K. Weitz, T. Ereciński, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom III. Postępowanie rozpoznawcze*, wyd. 5, Warszawa 2016, art. 479⁴³, pkt 7; podobnie G. Jędrejek [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom II. Artykuły 367–505*³⁷, red. H. Dolecki, T. Wiśniewski, wyd. 2, Warszawa 2013, s. 619–624.

³⁶ Tak K. Gajda-Roszczyńska, *Procesowe obowiązki sądu w zakresie incydentalnej kontroli niedozwolonych postanowień umownych w sprawach o ochronę indywidualnych interesów konsumentów* [w:] *eadem, Sprawy o ochronę indywidualnych interesów konsumentów w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2012.

³⁷ Zob. wyrok SN z dnia 7 lipca 2021 r., I CSKP 222/21, LEX nr 3218438.

³⁸ Zob. np. wyroki SA w Warszawie: z dnia 18 grudnia 2018 r., I ACa 953/16, LEX nr 2636486; z dnia 29 stycznia 2020 r., I ACa 67/19, LEX nr 2817620; z dnia 28 grudnia 2021 r., I ACa 138/21, LEX nr 3366509.

³⁹ B. Gawlik, *Skutki wyroku w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone* [w:] *Prace poświęcone pamięci Adama Uruszczyka*, kom. red. J. Halberda, M. Hosowicz, A. Karabowicz, seria: Prace Instytutu Prawa Własności Intelektualnej Uniwersytetu Jagiellońskiego, z. 96, Kraków 2006, s. 192; zob. także K. Weitz [w:] *Postępowanie sądowe w sprawach gospodarczych*, t. 7, red. T. Wiśniewski, Warszawa 2007, s. 208, 210, 213–217.

⁴⁰ M. Skory, *Wyrok i jego skutki* [w:] *idem, Klauzule abuzywne w polskim prawie ochrony konsumenta*, Kraków 2005.

⁴¹ Uchwała SN z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 17/15, OSNC 2016, nr 4, poz. 40.

W świetle art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania m.in. w sytuacji, gdy istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów. Co za tym idzie, celem rozstrzygnięcia merytorycznego SN jest wówczas usunięcie tych rozbieżności. Przywołany spór doktrynalny przekłada się także na judykaturę. Tymczasem uzasadnienie głosowanego wyroku jest w tym zakresie co najmniej rozczarowujące i już z tego powodu zasługuje na krytykę. Powoduje to, że trudno nawet wejść z nim w merytoryczną polemikę.

Autor niniejszej glosy reprezentuje pogląd, w świetle którego materialna prawomocność orzeczenia wydanego w toku kontroli abstrakcyjnej (na podstawie zarówno decyzji Prezesa UOKiK, jak i uprzednio – wyroku SOKiK) oznacza, że w toku kontroli incydentalnej dokonywanej w ramach postępowania z udziałem tego samego przedsiębiorcy, co adresat orzeczenia korzystającego z przymiotu rozszerzonej prawomocności, sąd *meriti* dokonuje jedynie oceny, czy jego kontrahent w istocie korzysta z przymiotu konsumenta, a dane postanowienie nie zostało wprowadzone do umowy w drodze indywidualnych negocjacji⁴². Sąd bada wówczas także, czy konsument nie chce wyrazić następczej zgody dla stosowania rzezonego postanowienia (bowiem z jakichkolwiek przyczyn uważa je za korzystne dla siebie) oraz jaki skutek dla konkretnego stosunku prawnego będzie wywoływać jego eliminacja, w tym – czy nie jest konieczne zarządzenie upadkowi (nieważności) umowy, jeśli byłoby to szczególnie niekorzystne dla konsumenta. Stanowisko takie odzwierciedla ponadto słuszne spostrzeżenie Rzecznika Generalnego TSUE (wydane na gruncie węgierskich rozwiązań systemowych), że sądowe stwierdzenie nieważności bądź bezskuteczności postanowienia umownego uznanego za nieuczciwe ze skutkiem dla wszystkich umów konsumenckich, które zawarł pozwany przedsiębiorca, obiektywnie przyczyni się do realizacji celów dyrektywy 93/13/EWG⁴³ – w szczególności wyeliminowania stosowania niedozwolonego postanowienia umownego z obrotu⁴⁴.

Reasumując, komentowany wyrok Sądu Najwyższego zasługuje na aprobatę jedynie w nieznaczej części, tj. co do wywodów dotyczących ogólnej dopuszczalności obciążania kredytobiorców (w tym także – konsumentów) kosztami ochrony ubezpieczeniowej świadczonej na rzecz banku w ramach ubezpieczenia niskiego (brakującego) wkładu własnego. Uwaga ta nie prowadzi jednak do wniosku o bezwarunkowej dopuszczalności takiego rozwiązania, szczególnie w obrocie z konsumentami. Sąd Najwyższy w swoich rozważaniach prawie w ogóle nie uwzględnił specyfiki ubezpieczeń

⁴² Co wydaje się być jednak bardzo mało prawdopodobne, skoro postanowienie to znalazło się w kontrolowanym *a priori* wzorcu umowy. Już samo pojęcie wzorca przecież przewiduje, że jest on kreowany tylko przez proferenta. Jednakże zastrzeżenie to może być istotne dla sytuacji, w których w drodze indywidualnych negocjacji wprowadzono do umowy postanowienie o odmiennej redakcji niż to objęte kontrolą abstrakcyjną, ale z którego wyprowadzić można takie same normy postępowania (a więc jest ono merytorycznie zbieżne z postanowieniem uznanym za niedozwolone).

⁴³ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. WE L 95 z 21.04.1993, s. 29).

⁴⁴ Zob. opinia rzecznika generalnego Vericy Trstenjak z dnia 6 grudnia 2011 r. w sprawie C-472/10 (ECLI:EU:C:2011:806); por. również wyrok SN z dnia 12 lutego 2014 r., III SK 18/13, LEX nr 1448753.

spłaty kredytu i problemów, jakie niesie za sobą wykorzystanie ubezpieczeń jako instrumentów zabezpieczenia wiarytelności kredytowej w rozumieniu art. 93 ust. 1 prawa bankowego⁴⁵. Nie pochylono się nad charakterem prawnym świadczenia kredytobiorcy (którego zwrotu dochodził) w ramach stosunku ubezpieczenia wykreowanego w drodze umowy ubezpieczenia NWW i stosunku kredytowego. W konsekwencji, nie oceniono też sytuacji prawnej i faktycznej kredytobiorcy w tym zakresie, co – zdaniem autora niniejszej glosy – doprowadziło Sąd Najwyższy do ostatecznie błędnych konkluzji. Rozważania zaś dotyczące charakteru rozszerzonej prawomocności materialnej wyroku wydanego w toku kontroli abstrakcyjnej są przede wszystkim zbyt lakoniczne. Chociaż można je osadzić w doktrynalnym dyskursie w tym przedmiocie, trudno z treści uzasadnienia wywnioskować, za jakim konkretnie rozwiązaniem optuje Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym rzezoną sprawę.

Literatura

- Bączyk M. [w:] *Prawo bankowe. Komentarz*, red. E. Fojcik-Mastalska, wyd. 5, Warszawa 2007.
- Bączyk M., *Umowy bankowe w polskim systemie prawnym* [w:] *Prawo umów handlowych*, red. M. Stec, seria: System Prawa Handlowego, t. 5C, Warszawa 2021.
- Długosz J., *Wpływ funkcji przepisów o regresie nietypowym w ubezpieczeniu OC posiadaczy pojazdów mechanicznych na ich interpretację* [w:] *Obowiązkowe ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych*, red. M. Orlicki, J. Pokrzywniak, A. Raczyński, Bydgoszcz–Poznań 2007.
- EIOPA, *Opinion & Background Note on Payment Protection Insurance*, Frankfurt 2013, EIOPA-BoS-13/116.
- Ereściński T. [w:] J. Gudowski, K. Weitz, T. Ereściński, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom III. Postępowanie rozpoznawcze*, wyd. 5, Warszawa 2016.
- Fuchs D. [w:] *Kontrakty na rynku ubezpieczeń. Komentarz do przepisów i warunków ubezpieczenia*, red. *idem*, K. Malinowska, D. Maśniak, Warszawa 2020.
- Gajda-Roszczyńska K., *Procesowe obowiązki sądu w zakresie incydentalnej kontroli niedozwolonych postanowień umownych w sprawach o ochronę indywidualnych interesów konsumentów* [w:] *eadem, Sprawy o ochronę indywidualnych interesów konsumentów w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2012.
- Gawlik B., *Skutki wyroku w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone* [w:] *Prace poświęcone pamięci Adama Uruszczaka*, kom. red. J. Halberda, M. Hosowicz, A. Karabowicz, seria: Prace Instytutu Prawa Własności Intelektualnej Uniwersytetu Jagiellońskiego, z. 96, Kraków 2006.
- Gutowski M., *Klauzula ubezpieczenia niskiego wkładu własnego* [w:] *idem, Wadliwość umów kredytów frankowych*, Warszawa 2022.
- Jędrejek G. [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom II. Artykuły 367–505*³⁷, red. H. Dolecki, T. Wiśniewski, wyd. 2, Warszawa 2013.
- Koniczny T., *Ubezpieczenie niskiego wkładu własnego* [w:] *idem, J. Czabański, M. Korpalski, Przewodnik frankowicza*, wyd. 2, Warszawa 2022.

⁴⁵ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r., poz. 2324).

- Kucharski B., *Przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia*, Warszawa 2010.
- Maśniak D. [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. M. Bałwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak, Warszawa 2022.
- Maśniak D. [w:] *Kontrakty na rynku ubezpieczeń. Komentarz do przepisów i warunków ubezpieczenia*, red. D. Fuchs, K. Malinowska, D. Maśniak, Warszawa 2020.
- Maśniak D., *Ramy prawne bancassurance*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2015, t. 33.
- Miłaszkiwicz P. [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. W. Borysiak, wyd. 30, Warszawa 2022.
- Mrozowska B., Wnęk A., *Umowa ubezpieczenia na życie jako zabezpieczenie kredytu hipotecznego*, „Prawo Asekuracyjne” 2014, nr 4.
- Olszak M., Skoczny T., Szwedziak-Bork I., *Prawna i ekonomiczna analiza klauzuli ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w umowach o kredyt hipoteczny*, Warszawa 2014.
- Orlicki M., *Pozycja prawna banku w ubezpieczeniach bancassurance*, „Prawo Asekuracyjne” 2008, nr 2.
- Orlicki M., Pokrzywniak J., *Umowa ubezpieczenia. Komentarz do nowelizacji kodeksu cywilnego*, Warszawa 2008.
- Rogoziński D., *Zabezpieczenie wierzytelności banku w drodze ubezpieczenia ryzyk działalności kredytowej a realizacja regresu ubezpieczeniowego*, „Prawo Asekuracyjne” 2019, nr 3.
- Rutkowska-Tomaszewska E. [w:] *Manipulacje i oszustwa na rynku finansowym. Perspektywa konsumenta*, red. A. Jurkowska-Zeidler, E. Rutkowska-Tomaszewska, A. Wiktorow, J. Monkiewicz, Warszawa 2020.
- Rutkowska-Tomaszewska E., *Naruszenie obowiązków informacyjnych banków w prawie umów konsumenckich*, Warszawa 2009.
- Rutkowska-Tomaszewska E., *Ochrona prawna klienta na rynku usług bankowych*, Warszawa 2013.
- Rzecznik Ubezpieczonych, *Podstawowe problemy bancassurance w Polsce*, grudzień 2007.
- Skory M., *Wyrok i jego skutki* [w:] *idem, Klauzule abuzywne w polskim prawie ochrony konsumenta*, Kraków 2005.
- Trzaskowski R., *Wpływ uznania postanowienia wzorca umowy za niedozwolone (art. 479⁴² k.p.c.) i zakazu jego stosowania na indywidualne stosunki prawne kształtowane z wykorzystaniem tego postanowienia wzorca* [w:] *Aurea praxis. Aurea theoria. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Tadeusza Erecińskiego*, t. 2, red. J. Gudowski, K. Weitz, Warszawa 2011.
- Weitz K. [w:] *Postępowanie sądowe w sprawach gospodarczych*, t. 7, red. T. Wiśniewski, Warszawa 2007.
- Więcko M., *Umowa ubezpieczenia jako zabezpieczenie wierzytelności banku – analiza podstaw prawnych, teorii i praktyki*, „Rozprawy Ubezpieczeniowe” 2009, nr 2(7).

Streszczenie

Dawid Rogoziński

Dopuszczalność stosowania zabezpieczenia w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego i obciążenie kredytobiorcy kosztami tego zabezpieczenia

Glosa dotyczy kwestii oceny postanowień umowy kredytu zmierzających do obciążania kredytobiorcy będącego konsumentem kosztami ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Autor wskazuje na specyfikę ubezpieczenia NWW, jego charakter prawny i konsekwencje, jakie nio-

są one dla kredytobiorcy ponoszącego koszt ochrony ubezpieczeniowej. W tekście poruszony został także problem zakresu rozszerzonej prawomocności materialnej orzeczenia wydanego w toku kontroli abstrakcyjnej.

Słowa kluczowe: ubezpieczenie niskiego wkładu własnego; ubezpieczenie spłaty kredytu; zabezpieczenie kredytu; postanowienia niedozwolone; rozszerzona prawomocność materialna wyroku.

Summary

Dawid Rogoziński

Insurance of the Borrower's Low Own Contribution as Collateral for Loan Repayment – Legal Construction and Right to Charge the Borrower with Insurance Costs

The commentary concerns the legal assessment of the provisions of the loan agreement aimed at charging the borrower who is a consumer with the cost of insurance of a low own contribution. The Author points out the specificity of this type of insurance, its legal nature and the consequences it brings to the borrower who incurs the cost of insurance protection. The article also raises the issue of the scope of the extended validity of a judgment issued in the course of an abstract review.

Keywords: insurance of a low own contribution; credit (loan) insurance; credit (loan) collateral; abusive provisions; extended validity of judgment.